

NAŠ GLAS

hp **DROGA**
PREHRAMBENA INDUSTRIJA n.s.o. PORTOROŽ

INTERNA IZDAJA

»Naš glas« izdaja delovna organizacija HP Droga, Portorož. List urejuje uredniški odbor skladno s predpisi. Predsednica uredniškega odbora Majda VLAČIČ. Odgovorna in glavna urednica Albina ŠKAPIN. Tiska ZGP Primorski tisk, TOZD Tiskarna Jadran 1983, v nakladi 2500 izvodov. List dobijo člani kolektiva brezplačno.

LETO XXV.

PORTOROŽ, NOVEMBER 1983

ŠTEVILKA 5

ZAČELO SE JE TAKO...

OB 25-LETNICI »SUDESTA«

Zgradba, v kateri je stari obrat, je bila zgrajena kot združni hlev. Ko se je Kmetijska delovna zadruga razformirala, in ker je bila zgradba pod upravo Okrajne zadrugne zveze Sežana, so takoj začeli misliti, kako bi to zgradbo uporabili. Tudi takrat je primanjkovalo denarja, zato so za pomož zaprosili kmetijske zadrugne, ki so takrat obstajale. Lette so prispevale, da so lahko obstoječo zgradbo obnovili in jo spremenili v sušilnico in prostore za destilacijo. Od tod tudi ime SUDEST. Ta proizvodnja je bila takrat mišljena za predelavo brkinskega sadja, za sušenje brkinske slive, za destilacijo istrskega brinja. Brinjevec je nosil etiketo z napisom »Istrski brinjevec«, ženska z ruto na glavi (ki je bila na etiketi) pa je bila nekakšen simbol za ta brinjevec, saj se je večkrat pojavilo, da so ljudje v trgovini vprašali — dajte mi brinjevec, ki ima žensko na etiketi.

Začelo se je tudi pulpiranje češnje. Delavke in delavci, ki so bili takrat tu zaposleni, so si morali najprej nabrati surovino in šele potem predelovati. Med nabiranjem se je slišalo: »Marija si si vzela marendo?« »Kaj imaš za marendo fžu in kr'h?« »Vidš, da se je zvrnu vašu in teče fžu po tleh.« »Marija, kdu ti je dau flajdo?« »Mama jo je prnesla s Trsta, jo je dau stric, ki dela v furieri.«

Češnje so delavke in delavci nabirali v vasi Artviže. Ker ni bilo prevoznih sredstev, so spale kar na seniku. Češnje se je obiralo, pripeljalo v Gradišče, tu pa

se jih je vlagalo v sode — »pulpiralo«. To sadje je šlo tudi v izvoz. Večkrat so šle delavke na železniško postajo Hrpelje-Kozina prebirat in dokončat pošiljko. V tem času se je pakiralo 15-gramsko lovor, cvet kamilice in cvet lipe.

Zalostno je bilo leta 1961, ko je obrat pogorel do tal. Da bi ta obrat ponovno obnovili, sta tovariš Marcel Kralj, takrat direktor podjetja »Začimba« v katerem sklopu je bil tudi obrat »Sudest« in tovariš Anton Ovčarič — tedanji predsednik občine Hrpelje, zaprosila za pomož. Vendar pomoži nista bila deležna, zato sta se obrnila za pomož k podjetju z gradbenim materialom, ki je moralo zaradi pomanjkanja denarja počakati na plačilo 6 mesecev. Načrti so bili pripravljeni kar v obratu. Ob tej nepriliki so pri čiščenju ruševin mnogo pomagali člani kolektiva »Začimba«, uslužbenci občine Hrpelje, največ pa prebivalci vasi Gradišče.

Delo se je nadaljevalo, toda ne v obratu, temveč v združnem domu v Obrovu. Obrat se je medtem obnavljal. Ko je bil obrat obnovljen, je ponovno začela z delom destilacija, kuhati sta se začela brinjevec in brinjevo olje. Prišel pa je tudi odkup nekaterih zelišč.

Leta 1962 se je zaprosilo Beograjsko banko za pomož in leta je dodelila kredit za postavitev sušilnic za sadje in zelenjavo. S težavo je obrat raste. Spominjam se, da smo zelenjavo nabavljali v Vojvodini, k nam pa je prih-

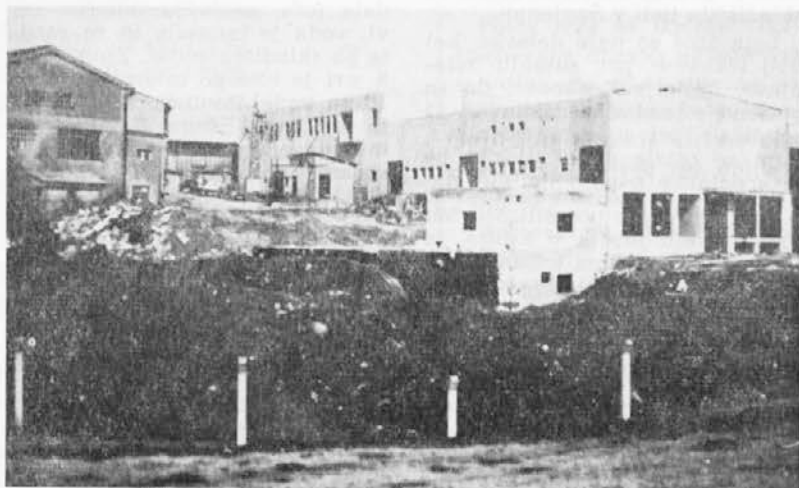
(Nadaljevanje na 2. str.)

Obrat »SUDEST« zgrajen 1962

12. marca 1969 — pod težo snega se je zrušila streha skladišča

Obnova TOZD »SUDEST« leta 1979

Ob Dnevu republike
čestitamo vsem delavcem
HP Droga Portorož

Vodstvo delovne organizacije,
družbenopolitične organizacije
in samoupravni organi

Ob 25-letnici SUDESTA

(Nadaljevanje s 1. str.)

jala z vagoni in kamioni. Skladiščilo se jo je na njivi, kjer je sedaj stavba s postrojenjem za riž. Ta zelenjava se je nabavljala v jeseni in preden je bila vsa predelana je zamrznila, tako da so jo morale delavke kopati s krampi in voziti v sušilne prostore, da se je otalila. Sele nato se jo je lahko čistilo in rezalo, nakar je šla na lese in v sušilnico. Čeprav ni bilo strokovnjakov, smo zelenjavo tudi izvažali. Tedaj se je sušilo čebulo, rdeče korenje, koren in list peteršilja, koren in list zelene ter por. Delavke, ki so čistile čebulo, so jokale, ker jim je šla čebula v oči. Ko smo prihajali na delo, smo že od daleč začutili vonj po čebuli. Pri tem delu je delalo tudi po 150 delavk-sezonk, tega leta pa je bilo stalno zaposlenih 32 delavk in delavcev. Plača pa je znašala 22.000 din.

Leta 1963 se je priključilo še podjetje »Gosad« iz Ljubljane. Takrat se je asortiman zdravilnih zelišč povečal, skladišče zelišč pa je bilo v Stični. Se vedno se je sušilo zelenjavo. To delo je potekalo v 3. izmenah ter ob nedeljah in praznikih. Nekoč ob 4. uri zjutraj se je tovariš Kralj vračal iz Beograda in se ustavil v Gradišču, da vidi kako poteka delo v sušilnici; bil je v Vojvodini po vprašanju nabave zelenjave. Ko je bilo sušenje zelenjave zaključeno, se je sezonsko delovno silo odpustilo, tisti, ki so bili stalno zaposleni, pa so morali za dopolnitev proizvodnje nabirati borove veje za kuhanje borovega olja. Borove veje se je nabiralo po gozdovih na Golcu, Kozini in v Lokvi. Delavke so v gozdovih nabirale veje in jih nakladale na kamione, ki so jih odpeljali v Gradišče. Olje je bilo namenjeno za farmacijo in za izvoz. Ko se je začelo v večji meri delati z zelišči, se je zaloge iz skladišča v Stični premestilo v Gradišče. Zelenjavo smo počasi opuščali, vendar ne v celoti, ker so sušilnice še vedno obstajale. Opuščati pa se je le-to začelo zaradi prevelikih prevoznih stroškov.

Skladišče zelišč je bilo v nadstropju, preša je bila pod balkonom, po 1 stopnicami pa se je skladiščilo zelišča. Preša je bila ročna, prešane bale pa se je skladiščilo tudi v Šapjanah.

Leta 1964 so naše delavke, kot bolj izkušene pri sušenju zelenjave, odšle v Leskovac, da so poučevale tamkajšnje delavke, ki so delale pri sušenju zelenjave. Tam so ostale dotlej, dokler se niso delavke usposobile.

Leta 1965 smo posušili 550 ton industrijskih jabolk v krljeh, in jih prožali na tujem tržišču. Tega leta se je posušilo tudi večje količine česna.

Zaradi pomanjkanja prostorov se je začelo razmišljati o gradnji novega skladišča. Zgrajeno je bilo leta 1965. Tega leta se je zamenjal tudi parni kotel, in sicer se je iz kurjenja na trda goriva prešlo na kurjenje na mazut. Ko je bilo skladišče zgrajeno, se je celotno količino zelišč prese-

lilo iz Stične v Gradišče. Zelišča se je začelo tudi izvažati. Pri tem smo me srečevali s težavami, ker smo bili vsi začetniki v tej, za nas, novi panogi. Težave smo imeli pri spoznavanju zelišč, saj so jih poznali le nekateri delavci, ki so k nam prišli iz TOZD GOSAD. Zelišča izvažamo še danes ter s tem pridobivamo dragocene devize.

Leta 1966 smo začeli opuščati sušenje zelenjave, ker smo ugotovili, da se iz Vojvodine vozi 80 do 90 odstotkov vode. Začelo je primanjkovati dela. Delavke, ki so bile zaposlene pri sušenju zelenjave, bi morale dobiti odpoved. Le-te pa so s tožbo uveljavile, da so ostale zaposlene in so tako še danes v SUDEST.

Leta 1969 se je spet pripetila nesreča, saj se je 12. marca pod težo snega podrla celotna streha skladišča, ki je bilo zgrajeno leta 1965. Delavci in delavke so v 4 dneh v celoti izpraznili skladišče, blago pa premestili v druga skladišča. Ravno ko je bilo skladišče izpraznjeno, pa je začelo deževati. Delo je bilo spet težavno, ker je bilo blago v Podgradu, na Golcu, Kozini, v Gradišču, skratka povsod tam, kjer smo dobili kakšen prostor. Tudi to težavo smo prebrodili. V kratkem času je bila postavljena nova streha. Ponovno smo začeli normalno delati. Ker je bil leta 1965 postavljen nov parni kotel z veliko kapaciteto pare in se le-te ni več uporabljalo za sušilnice, se je začelo razmišljati, kako bi to odvečno paro izkoristili.

Ideja je padla: za proizvodnjo instant polente. Ta investicija je bila dobro izpeljana. Leta 1970 se je začelo s kamioni voziti koruzni zдроб v Italijo v instantiranje, v Gradišču pa se je le-to pakiralo. Pakiranje je potekalo ročno, norma je bila 360 kom. na 8 ur/delavko.

Po ugotovitvi, da je trg sprejel novi proizvod, smo leta 1971 uvozili postrojenje za instantiranje in stroj za pakiranje polente. Ta proizvodnja teče še danes in z veseljem ugotavljamo, da se vsako leto večja količina proizvedenih izdelkov. Instantirata se tudi pšenični zдроб in ajdova moka. Norma pri polenti je danes 4.120 ton v 8-urah/delavko.

12. avgusta 1974 je ponoči padala toča, zamašila odtočne cevi, voda je izstopila in se razlila po skladišču zelišč. Zjutraj, ob 5. uri je bilo po celem skladišču 10 cm vode. Ponovno se je začelo prekladati blago. Naj kot primer navedem le to, da je bilo v sedanji prebiralnici lešnikov 10 do 12 ton jesenskega podleska, kar je bila velika vrednost. Takoj smo ga spravili na dvorišče in posušili. Tudi ostalo blago se je takoj začelo reševati.

Nekaj let smo imeli težave tudi z vodilnim kartrom, ker ni bilo vidne perspektive tega obrata. Leta 1974/75 se je začelo razmišljati o novih razvojnih načrtih. Osvojen je bil program za postavitev postrojenja za predelavo in pakiranje riža ter ekstrakcije zdravilnih zelišč. Ti programi so se začeli uresničevati,

zgradilo se je nove stavbe in postavilo postrojenja. Ta postrojenja so začela obratovati, v ekstrakciji sicer počasneje, vendar pa se je zadnje čase začelo na trgu povpraševanje tudi po teh proizvodih. Bolj izkoriščeno je postrojenje riža, saj smo trgu še vedno dolžni dobave. Upamo, da bosta ti dve postrojenji začeli z redno proizvodnjo, saj sta v veliko breme TOZD, ker je ta investicija velika in grajena s krediti tuje valute, ki vsak dan narasča.

Tudi strokovni kader se je začel javljati na razpise, čeprav ne v polni meri, ker je »Sudest« odaljen od mestnih središč in so težave tudi s stanovanji.

Danes je v TOZD 120 zaposlenih, povprečni mesečni osebni dohodek pa znaša 15.500 din.

Predvsem delavci v TOZD upamo, da bo investicija, ki je veljala 16 starih milijard stekla in da bo iz v začetku starega združnega hleva res nastala popolna tovarna.

Anton Kocjančič

Ob 25-letnici obstoja

Slavnosti se je udeležil tov. Ovčarič Anton, predsednik občine Hrpelje v letih ustanavljanja obrata »SUDEST«

Jubilanti TOZD »SUDEST« (10 — 20 — 30 let)

Devetmesečni rezultati poslovanja

Prav je, da se pri devetmesečnem obračunu ozremo ter ugotovimo, kaj smo dosegli od načrtovanega v tem letu, posebej še zato, ker nam prav devetmesečni obračun služi kot osnova za izhodišče planiranja za naslednje poslovno leto.

Ko pogledamo doseganje planirane proizvodnje lahko ugotovimo, da v povprečju ne dosegamo zastavljene proizvodnje, z izjemo nekaterih TOZD. Doseganje planirane proizvodnje je podano v tabeli, kot sledi:

	%
TOZD Soline	74
TOZD Začimba	67
TOZD Sudest	53
TOZD Gosad	60
TOZD Kmetijska proizvodnja	30
TOZD Argo	74
TOZD Delamaris	60
TOZD Riba	54

Kljub velikim težavam pri zagotavljanju potrebnih surovin iz uvoza (nič manjše niso pri zagotavljanju domačih reprovromaterialov, kar je vsekakor vzrok za

nizko doseganje planiranih količin v proizvodnji), pa je DO HP »Droga« le uspela oblikovati tako proizvodnjo in zapolniti proizvodne linije, da ni bilo večjih zastojev v proizvodnji.

Pojav, da stroški in obveznosti hitreje naraščajo od prihodka ter da se čisti dohodek relativno manjša, je še vedno prisoten ter nazoren iz naslednjih podatkov, ko primerjamo rast napram preteklemu obračunskemu obdobju za DO HP »Droga«:

	%
— celotni prihodek	144,4
— stroški	148,2
— dohodek	132,4
— obveznosti iz dohodka	153,9
— čisti dohodek	119,2

Posebno pozornost pri obravnavi devetmesečnega obračuna zasluži izvoz, ki ga v letošnjem letu, kljub naporom po povečanju izvoza, le s težavo realiziramo in smo pod planom, ki smo jih sprejeli kot obvezo za izvoz v l. 1983.

Navkljub vsemu temu pa so finančni rezultati devetmesečnega poslovanja ugodni ter lahko ugotovimo rahlo rast produktivnosti in akumulativnosti napram prvemu polletju 1983.

Prikaz finančnih kazalcev je podan v tabeli št. 1 in št. 2. V devetmesečnem obračunu ugotavljamo negativno poslovanje pri TOZD »Delamaris« in TOZD »Riba«.

TOZD »Delamaris« v letu 1983 težko organizira redno proizvodnjo na predelavi ribe zaradi neradne oskrbe s surovinami (pločevina, olje, ribe, itd.). V sled tega so bili pričakovani nekoliko slabši finančni rezultati. Do izgube pa je prišlo zato, ker TOZD »Delamaris« ni dobil instrumen-

tov za zavarovanje plačil za obračunane izvozne premije za tretje tromesečje, ki znašajo približno 30 mio din.

TOZD »Riba« je že v sanaciji ter so težave, ki so že opredeljene v sanacijskem programu, še vedno prisotne, zato tudi TOZD še ne more dosegati ugodnih rezultatov.

Če na kraju skušamo oceniti poslovanje do konca leta, lahko ugotovimo, da se bomo, oziroma se že srečujemo z enakimi problemi preskrbovanja proizvodnje in tržišča, kar nam nalaga, da vložimo vse svoje moči in iznajdljivosti v doseg te ciljev ter primerne finančne rezultata DO HP »Droga«.

Glavni računovodja
Branko Roje

ZBIRNI PRIKAZ UGOTAVLJANJA PRIHODKA, DOHODKA IN ČISTEGA DOHODKA V HP »DROGA« PORTOROŽ V OBDOBJU JANUAR—SEPTEMBER 1983

	Realizacija	Porabljena sredstva	DOHODEK	Obveznosti iz dohodka	ČISTI DOHODEK
Soline	145.246.491,41	69.167.563,09	76.078.928,32	23.187.114,35	52.891.813,97
Začimba	1.200.261.421,18	972.870.116,70	227.391.304,48	97.969.013,55	129.422.290,93
Sudest	466.678.916,00	377.726.591,48	88.952.324,52	57.024.517,85	31.927.806,67
Gosad	513.125.234,60	420.220.313,94	92.904.920,66	42.466.818,50	50.438.052,16
Kmet. proizvodnja	18.141.094,85	4.063.864,05	14.077.230,80	7.568.215,65	6.509.015,15
Argo	542.806.016,00	438.067.385,10	104.738.631,00	45.976.655,00	58.761.976,00
Delamaris	952.358.405,00	768.110.354,00	184.248.051,00	112.504.573,00	71.743.478,00
Riba	201.146.919,00	129.682.733,00	71.414.186,00	55.502.203,00	15.961.983,00
Živila	784.331.893,05	685.862.173,05	98.469.720,00	28.853.343,20	69.616.376,80
Blagovni promet	516.261.866,85	345.772.956,46	170.488.910,39	48.911.782,30	121.577.128,09
DSSS	100.880.425,10	41.642.971,30	59.237.453,80	11.525.483,80	47.711.970,00
DROGA I—IX/83	5.441.238.683,04	4.253.187.022,07	1.188.051.660,97	531.489.770,20	656.561.890,77
DROGA I—IX/82	3.766.998.335,34	2.870.284.225,54	896.714.109,80	346.161.050,87	550.553.058,93
%	144,44	148,17	132,48	153,53	119,25
PLAN 1983	6.658.297.000,00	5.229.996.000,00	1.428.300.000,00	568.341.000,00	859.959.000,00
%	81,72	81,32	83,17	93,51	76,34

Tab. št. 1

ZBIRNI PRIKAZ DELITEV ČISTEGA DOHODKA HP »DROGA« PORTOROŽ ZA OBDOBJE JANUAR—SEPTEMBER 1983

TOZD	Bruto OD	Stanovanjski prispevek	Sklad skupne porabe	Rezervni sklad	Poslovni sklad	Izguba
Soline	29.444.701,05	1.592.624,10	1.500.000,00	1.901.973,20	18.452.515,62	—
Začimba	24.568.581,10	1.323.814,15	3.550.000,00	5.684.782,60	94.295.113,08	—
Sudest	19.713.005,05	787.528,90	1.300.000,00	2.223.808,10	7.903.464,62	—
Gosad	35.443.128,75	687.292,65	2.665.000,00	2.322.623,00	9.330.007,76	—
Kmet. proizvodnja	6.509.015,15	—	—	—	—	—
Argo	27.381.218,00	1.534.296,00	1.875.000,00	2.618.466,00	25.332.996,00	—
Delamaris	93.944.604,00	—	—	—	—	22.201.126,00
Riba	55.437.740,00	—	—	—	—	39.475.757,00
Živila	50.901.538,00	2.801.443,55	3.800.000,00	2.461.743,00	9.651.652,25	—
Blagovni promet	81.583.930,05	4.467.994,90	7.500.000,00	4.262.222,75	23.762.980,39	—
DSSS	43.631.065,70	2.302.000,20	1.778.904,10	—	—	—
DROGA I—IX/83	468.558.526,85	15.516.994,45	23.958.904,10	21.475.618,65	188.728.729,72	61.676.883,00
DROGA I—IX/82	370.719.498,55	16.423.228,15	22.513.168,35	16.497.509,22	156.323.204,35	—
%	126,39	94,48	106,42	130,17	120,72	—
PLAN 1983	580.500.000,00	19.124.000,00	43.223.000,00	31.967.000,00	185.143.000,00	—
%	80,71	81,13	55,43	67,18	101,93	—

Tab. št. 2

Kolektivno nezgodno zavarovanje

Kljub temu, da je bilo vprašanje kolektivnega nezgodnega zavarovanja lani obravnavano na vsch delavskih svetih TOZD in DSSS in sem o tem zavarovanju v začetku letošnjega oktobra ponovno obvestil vse TOZD, opažam, da delavci v naši DO o tem niso seznanjeni. Smatram za potrebno, da se o tem obvesti čimveč delavcev, za kar se obračam na našo interno glasilo NAŠ GLAS.

Vsak redno zaposlen delavec DROGE je zavarovan za primer nesreče, ki se zgodi v delovni organizaciji ali izven nje, pod temi pogoji:

za primer invalidnosti za znesek 137.278 din (če se ugotovi v odstotkih izražena invalidnost zaradi nezgode, se izplača procentualna odškodnina glede na zgornji znesek), za primer smrti 68.643 din, za primer smrti zaradi bolezni pa din 30.000,00.

Poleg tega se izplača takomenovana dnevna odškodnina v višini din 63,61 dnevno za vsak dan bolniške, če je le-ta posledica nezgode ali nesreče, vendar za največ 200 dni odsotnosti z dela.

Zahtevki za odškodnino naj se prijavijo tajništvo TOZD ali kadrovski službi. V kolikor pa bodo potrebne še dodatne informacije, se lahko obrnete na službo zavarovanja v DSSS.

Za zavarovanje:
Franc Štrukelj

POGOVOR V TOZD EXCORRADO

TOZD »VINAKOPER«, v sestavi delovne organizacije »DROGA—AGRARIA«, združuje delavce sedanje TOZD »KMETIJSKA PROIZVODNJA«, v sestavi HP »DROGA« in delavnice TOZD »VINAKOPER« in TOZD »EXCORRADO«, v sestavi DO AGRARIA.

Tov. AMBROŽIČ, direktor TOZD »Excorrado«, je v pogovoru predstavil TOZD celovito, z vsemi njenimi proizvodnimi težavami in razvojnimi načrti.

Ime TOZD »Excorrado« izhaja iz imena bivše polnilnice sodavice »Corrado« — proizvajalca brezalkoholnih pijač. Od tod tudi izvor TOZD in njene osnovne dejavnosti proizvodnje brezalkoholnih pijač, ki jo je razširila na proizvodnjo žgane pijače.

Med brezalkoholne pijače, ki jih v »Excorrado« proizvajajo, spadajo sledeče: TONIK kot prvi in nosilni proizvod, oranžadi GOLF in MANDA, EXO-COLA ter nov proizvod, z njegovo proizvodnjo so začeli lansko leto, grenka oranžada — GO.

Surovine za brezalkoholne pijače so predvsem uvozne, t.j. oranžna baza, tonik esenca, kinin... Teh surovin pri nas ni. Oranžni koncentrat uvažajo iz Grčije in Izraela, oranžno bazo pa za »Excorrado« pripravljajo v Dai-Mirna. Surovino za tonik dobavljajo preko Etola iz Celja.

Poleg številnih uvoznih surovin v TOZD uporabljajo le nekaj takih, ki jih ni potrebno uvažati, kot na primer citronska kislina, ki jim jo dobavlja TOK iz Ilirske Bistrice. Zaradi večji meri uvoznih surovin pa se v TOZD srečujejo s težavami »deviznega« značaja. Cene surovinam iz dneva v dan naraščajo, ker so vezane na tečaj dolarja. (Navajam primer oranžne baze — v dveh letih se je podražila za 499 odstotkov).

Manj težav je pri nabavi surovin za žgane pijače; te so predvsem domače.

Težavam, ki jih imajo v TOZD zaradi uvoznih surovin, se pridružujejo visoki transportni stroški. Ceneni proizvodi TOZD ne prenesajo prevoza na velike oddaljenosti. Zaradi tega so v TOZD sklenili, da ne bodo več prodajali svojih proizvodov na Zagrebškem trgu ter da bodo skladišče v Zagrebu, t.j. PE reor-

ganizirali. K reorganizaciji so pristopili tako, da so razširili dejavnost PE; razširili so asortiment prodaje. Vključili so prodajo sadja, zelenjave in suhomesnatih proizvodov. Poleg tega pa prodajajo vse vrste alkoholnih in brezalkoholnih pijač.

Pred razširitvijo dejavnosti zagrebške PE so v »Excorrado« izdelali analizo tržišča in se prepričali, da zavzemajo pozitivne tržne pozicije za prodajo omenjenega asortimenta proizvodov. Ta ugotovitev izvira predvsem iz prakse, saj so v preteklosti svoje proizvode prodajali predvsem institucijam za organizirano družbeno prehrano, pri tem pa so bile le-te zainteresirane še za nakup ostalih proizvodov, ki jim pa pred razširitvijo dejavnosti iz PE niso mogli dobaviti. Se večje prodajne uspehe pa v TOZD pričakujejo od bodoče organiziranosti zagrebške PE, in sicer od njene združitve s PE TOZD »Živila« v Zagrebu.

Glede razvojnih programov je tov. AMBROŽIČ dejal, da se veliko dela na tem, da bi uvoženo surovino zamenjali z domačo. Na področju razvoja brezalkoholnih pijač intenzivno delajo (in so že v zaključni fazi) na proizvodnji novega proizvoda, ki temelji izključno na domačih surovinah. Gre za nov tip gazirane pijače, katere osnova je ekstrakt bezga. Nova pijača nastaja v sodelovanju treh TOZD, in sicer TOZD »SUDEST«, ki dobavlja surovino, TOZD »ARGO«, ki surovino ekstrahira ter TOZD »EXCORRADO«, ki pripravlja končni izdelek.

V »Excorrado« letno proizvedejo 15 mio enot brezalkoholnih pijač in cca 200.000 litrov žganih pijač.

V TOZD je zaposlenih 60 delavcev (PE Zagreb 20, režijski delavci 4). Glede na zaostrene

pogoje gospodarjenja je ekonomski položaj »Excorrada« zelo težak; osebni dohodki so izredno nizki in zaostajajo za povprečjem AGRARIE. Kljub temu pa je fluktuacija delavcev nizka.

TOZD »Excorrado« ima izredno neugodno lokacijo; večji centri so oddaljeni nad 100 km. To je tudi eden od vzrokov za nedoseganje boljših poslovnih rezultatov.

V »Excorrado« so izdelali sanacijski program, ki ga dosledno izvajajo. Z izvajanjem programa ukrepov za odstranitev vzrokov izgube, so ob polletju izkazano izgubo 8.400.000 din zmanjšali na 3.300.000 din in pričakujejo, da jo bodo do konca leta odpravili, v kolikor bo prodaja ugodna. Sicer pa, je to obdobje izven sezone brezalkoholnih pijač in je prodaja teh veliko manjša.

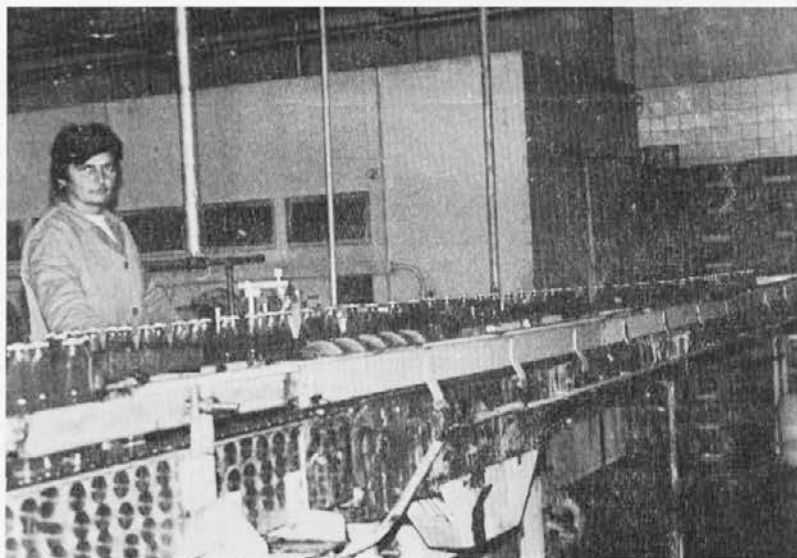
Vsekakor pa je k izboljšanju položaja TOZD (zmanjšanju izgube) pripomogla reorganizacija PE v Zagrebu, ki je bila tudi eden izmed ukrepov za odstranitev vzrokov izgube. Zaradi prekinitve prodaje na oddaljenih tržiščih so v TOZD morali zmanjšati proizvodnjo in prerazporediti sedem delavcev.

V bodoči organiziranosti se TOZD »Excorrado« združuje s TOZD »VINAKOPER« in TOZD »KMETIJSKA PROIZVODNJA«. V tem se kažejo nadaljnje možnosti predelave surovin, ki bi jih »Excorrado« rabil za svoje proizvode. Izredno pozitivno tov. AMBROŽIČ ocenjuje združitve TOZD »Vinakoper« s TOZD »Excorrado«. Prednosti izvirajo predvsem iz skupne lokacije. Zaradi skupno organiziranih določenih dejavnosti (kot so: transport, polnilnica idr.), bo poslovanje racionalnejše.

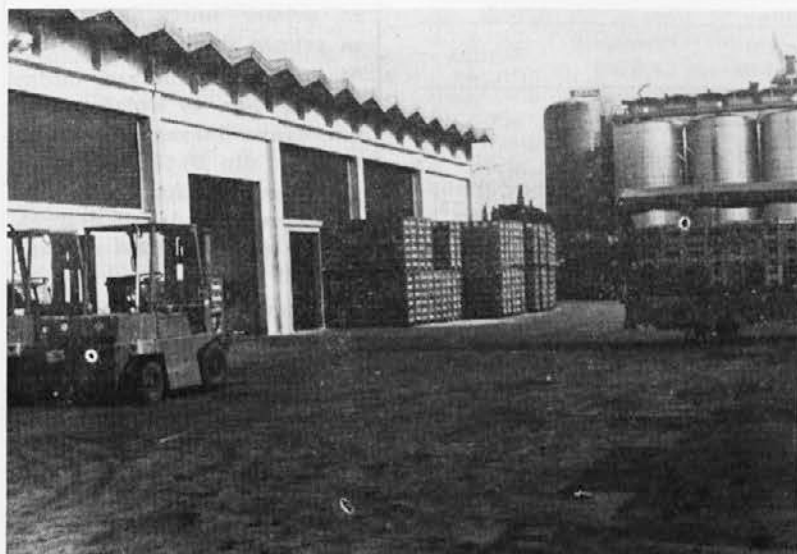
Omenjenih je bilo ne nekaj prednosti združevanja, v »EXCORRADO« pa so prepričani, da jim bo nova organiziranost, večja povezanost s TOZD DO »DROGA—AGRARIA« prinesla še veliko več.

Majda Vlatič

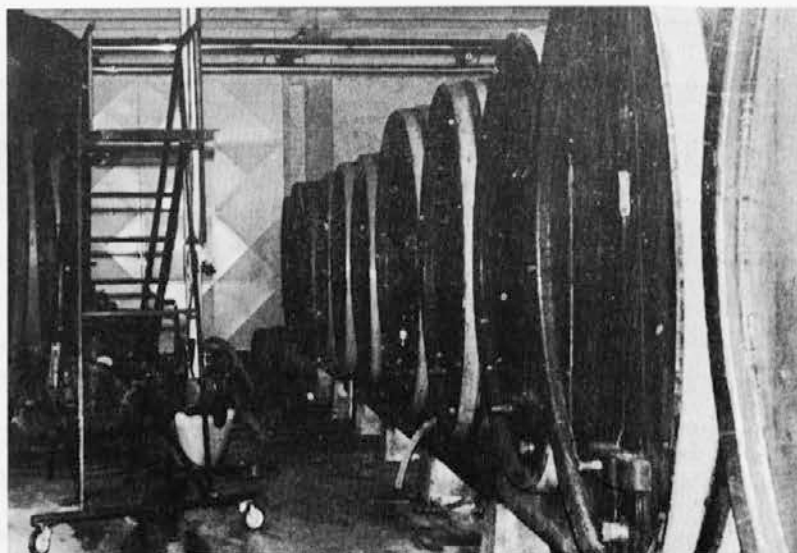
To je vaš list,
zato sodelujte
v njem!

Lepljenje etiket na steklenice

Embalaza na dvorišču TOZD

Klet alkoholnih pijač

KAKO DO STANOVANJA

Pregled prispelih prošelj za dodelitev stanovanj in posojil po razpisu v letošnjem letu v posamezni TOZD in DSSS ter število rešenih v devetih mesecih letošnjega leta:

TOZD	Število zaposlenih delavcev 30. 9. 1983	Dodeljena družbena stanovanja	Od tega rešenih	Dodeljena posojila delavcem za gradnjo ali obnovo	Od tega rešenih	Dodeljena sredstva za poprav. družb. stano. preko SSS	Od tega rešenih	Dodel. posoj. del. za odkup stare hiše oz. stanov.	Od tega rešenih
Argo	162	36	1	8	1	5	6	—	—
Blagovni promet	343	24	1	33	27	4	3	2	1
Delamaris	587	143	3 nova 11 starih	13	2	33	2	—	—
Gosad	278	—	—	26	24	—	—	—	—
Kmetijska proizvodnja	49	1	—	6	5	—	—	2	1
Riba	192	17	1 zamen.	22	—	8	—	—	—
Soline	130	7	1	9	6	1	1	3	1
Sudest	116	—	—	14	12	—	—	—	—
Začimba	158	13	1	9	9	2	2	6	1
Živila	286	13	1 novo 2 stari	30	13	2	—	—	—
DSSS	200	18	2 novi 2 stari	18	5	5	2	1	—
SKUPAJ	2501	272	26	188	104	60	16	14	4

V postavki rešenih prosilcev za dodelitev stanovanja, niso upoštevani primeri, za katere so že podpisane kupne pogodbe in plačana nova stanovanja, vendar bodo le-ta vseljiva koncem tega leta ali v prvem polletju 1984.

Iz gornjega prikaza lahko ugotovimo, da smo imeli v naši delovni organizaciji po sprejetih prednostnih listah v letošnjem letu 272 prošelj za dodelitev

družbeno najemnega stanovanja, kar ni tako zastrašujoče napram 2500 zaposlenih. Največ nerešenih stanovanjskih vprašanj je v TOZD Delamaris, katera je tudi

po številu zaposlenih najštevilčnejša. Problem, ki tare to TOZD, je poznan že nekaj let. Glavni vzrok je velika fluktuacija zaposlenih. Po podatkih se v enem letu menja ca. 60 do 70 delavcev, predvsem so to nekvalificirani delavci. V seznamu prosilcev za stanovanje so tudi taki prosilci, ki že nekaj let združujejo delo v naši delovni organizaciji in imajo stanovanje, vendar je le-to v slabem stanju — brez sanitarij, premajhno glede na število družinskih članov, nefunkcionalno in podobno.

V eni prihodnjih številki bomo objavili podrobnejšo analizo zaposlovanja in reševanja stanovanjske problematike v TOZD Delamaris.

Lažje in pospešeno se rešuje prosilce za dodelitev stanovanjskega posojila za zidavo ali obnovo lastnega stanovanja oziroma hiše.

Zakaj so ti problemi prej rešljivi, kaže dejstvo, da z nakupom dvosobnega stanovanja, rešimo le enega z liste za dodelitev stanovanj, z istimi sredstvi pa lahko ugodimo osmim oziroma desetim prosilcem za posojilo.

Kako reševati stanovanjske probleme v bodoče ob predpostavki, da stanovanjske cene naglo rastejo in da realni osebni dohodki nenehno padajo?

Po kupnih pogodbah sklenjenih v letošnjem letu, znaša cena kvadratnega metra novega stanovanja v občini Piran oziroma Izola, od 30.000 do 35.000 din, katera pa ni končna.

Da bi pospešili reševanje stanovanjske problematike, smo v SR Sloveniji s sprejetjem Družbenega dogovora o skupnih osnovah za ugotavljanje in usklajevanje samoupravnih družbeno-ekonomskih odnosov na področju stanovanjskega gospodarstva, skušali v stanovanjski zidavi angažirati čim več denarja občanov in vpeljati namensko varčevanje.

Vsak delavec — občan, ki še nima rešenega stanovanjskega vprašanja, naj bi namensko varčeval, sicer ne more dobiti stanovanja, oziroma kredita za zasebno gradnjo ali obnovo hiše.

To pa za veliko družin predstavlja težko finančno breme. Ugotavlja se, da je zelo malo delavcev, ki bi z namenskim varčevanjem privarčevali toliko, da bi zadostovalo za plačilo lastne udeležbe ob pridobitvi stanovanja. Ravno tako se tudi že sedaj dogaja, da mnogi delavci, ki bi želeli svoj stanovanjski problem rešiti z lastnim nakupom etažnega stanovanja, ne morejo privarčevati niti za lastni delež pri posojilu, ki znaša vsaj 20 odstotkov. Pojavljajo se primeri, ko mlada družina ne more kljub zdajšnji nizki obrestni meri za stanovanjske kredite (5 odstotkov), sama odplačevati posojil ob nakupu stanovanja, ker niso kreditno sposobni, temveč jim morajo pri tem pomagati starši — sorodniki.

S težavami se srečujemo tudi pri popravilu starih družbenih stanovanj, v katerih stanujejo naši delavci, saj je znano, da se sredstva pri stanovanjskih skupnostih, namenjena za vzdrževanje stanovanjskega fonda, iz leta v leto zmanjšujejo. Stanarine pa se ne povečujejo v okviru sporazumov o postopnem prehodu na ekonomske stanarine. V starem delu mesta IZOLE ali PIRANA pa so nekatere stanovanjske zgradbe marsikdaj življenjsko nevarne in ogrožajo uporabnike, tako, da stanovanjske skupnosti z zbranimi sredstvi vršijo le intervencijska dela. Zaradi tega skušamo stanovanjske razmere naših delavcev, ki stanujejo v starih stanovanjih, izboljšati z dodelitvijo sredstev stanovanjski skupnosti, da izvrši popravilo. Žal pa to ni v vseh primerih posojilo stanovanjski skupnosti, temveč je to v obliki nepovratne dotacije, kot je to primer SSS občine IZOLA.

Razpoložljiva sredstva za reševanje stanovanjskih vprašanj so se zmanjšala, kar že čutimo v letošnjem letu, ko je LB-Splošna banka Koper v zadnjih mesecih preteklega leta spremenila pogoje vezave sredstev za družbeno pravne osebe, seveda na slabše. Podaljšala je čakalno dobo od 6 na 12 mesecev in tudi odstotek posojila na vezana sredstva znižala.

Da bi pridobili kar največ sredstev še iz drugih virov za reševanje stanovanjskih problemov, med katerimi je veliko mladih družin, smo že v preteklem letu dali možnost našim delavcem, ki jim je bilo pred leti dodeljeno stanovanje, da le-tega odkupijo. V skladu z našim samoupravnim aktom o reševanju stanovanjskih vprašanj, plača delavec, ki gre v odkup stanovanja ob podpisu kupne pogodbe 25 odstotkov kupnine, plus prometni davek, ostali del kupnine pa nudimo na obročno odplačevanje v 20-ih letih. Tako je bilo v preteklem letu in letos razpisanih 11 javnih dražb, in to v TOZD BLAGOVNI PROMET, KMETIJSKA PROIZVODNJA, SOLINE in DSSS.

M. Bratina

Vhod v TOZD Excorrado

V proizvodnji — polnjenje steklenic

NEKAJ O ŠTIPENDIJAH

V skladu s plani potreb po TOZD so bile razpisane štipendije za šolsko leto 1983/84, ki so bile objavljene v skupnem razpisu kadrovskih štipendij v dnevniku DELO, dne 16. februarja 1983.

Razpisane so bile naslednje kadrovske štipendije:

TOZD	RAZPISNE ŠTIPENDIJE ZA POKLIC, STOPNJA STROKOVNE IZOBRAZBE IN ŠTEVILO		
ARGO	preoblikovalec in spajalec kovin — konst. ključavničar	—	2 št.
DELAMARIS	živilski tehnik za predelavo ribe (V)	—	4 št.
GOSAD	živilski tehnik (V)	—	2 št.
	dipl. ing. živilske tehn. (VII)	—	2 št.
KMETIJSKA	kmetijec sadjar-vinogradnik (IV)	—	10 št.
PROIZVODNJA	kmet. tehnik sadjar-vinogradnik (V)	—	2 št.
RIBA	ribič — navtik (IV)	—	10 št.
	ladijski strojni tehnik (V)	—	2 št.
SOLINE	kemijski procesničar (IV)	—	3 št.
	preoblikovalec in spajalec kovin — konst. ključavničar (IV)	—	1 št.
	vzdrževalec vozil in strojev — strojni mehanik (IV)	—	1 št.
	monter in vzdrževalec energetskih naprav — strojnik (IV)	—	1 št.
SUDEST	kem. procesničar (IV)	—	2 št.
	dipl. ing. živilske tehn. (VII)	—	1 št.
	dipl. ing. kemije (VII)	—	1 št.
ZAČIMBA	elektrikar — energetik (IV)	—	1 št.
DSSS	diplomirani obramboslovec (VII)	—	1 št.
	dipl. ing. farmacije (VII)	—	2 št.
	dipl. biolog (VII)	—	1 št.

Skupaj razpisanih 48 kadrovskih štipendij

Odziv na razpisane štipendije je bil zelo skromen, saj smo podelili le 14 štipendij. Tako kot že nekoliko predhodnih let, ni zanimanja za poklice do IV. stopnje zahtevnosti, to je bivša kvalifikacija. Učenci osnovnih šol se raje odločajo za srednje usmerjeno izobraževanje do V. stopnje zahtevnosti (po starem srednja šola). S podobnimi težavami se srečujejo tudi druge delovne organizacije. Na obalnem območju imamo v srednjem usmerjenem izobraževanju v smeri kmetijstva, kovinsko-predelovalni, kemijski, elektrotehniški, pomorski in družboslovni, preveč vpisnih mest za V. stopnjo zahtevnosti. Z omejevanjem vpisov v posamezne programe, omejeni vpis bo že v letošnjem šolskem letu, se bo morda nekoliko problem omilil.

Za šol. leto 1983/84 imamo naslednje število štipendistov:

POKLIC / letnik oz. razred	I.	II.	III.	IV.	Abs.	SKUPAJ
TOZD »DELAMARIS« IZOLA						
oblikovalec kovin			1			1
kovinar-strojnik			1			1
SKUPAJ :						2
TOZD »GOSAD« SREDIŠČE OB DRAVI						
živilski tehnik	2			3		5
dipl. ing. živil. tehn.	1		1		2	4
SKUPAJ :						9
TOZD »KMETIJSKA PROIZVODNJA« LUCIJA						
sadjar-vinogradnik	1	5	2			8
kmetijski tehnik		2				2
SKUPAJ :						10
TOZD »RIBA« IZOLA						
ribič - navtik	1		11			12
ladijski strojni tehnik		2				2
SKUPAJ :						14
TOZD »ZAČIMBA« SEČA						
kovinar-strojnik			1			1
kemijski tehnik				1		1
SKUPAJ :						2
TOZD »SUDEST« GRADIŠČE						
kemijski tehnik			1			1
ekonomski tehnik					1	1
ing. kemijske tehnologije					1	1
dipl. ing. živilske tehnologije	1					2
dipl. ing. farmacije	1					1
SKUPAJ :						6
DSSS PORTOROŽ						
kemijski tehnik				1		1
ekonomski tehnik			2	2		4
dipl. ing. farmacije	2					2
dipl. ing. živilske tehnologije			1	1		2
dipl. biolog		1				1
SKUPAJ :						11

V DO HP »DROGA« 1983/84 imamo 53 štipendistov.

Širše o ekstrakciji zdravilnih zelišč smo pisali v predhodnih številkah glasila. Omenili smo narejeno analizo trga ter opravljene obiske v DO, ki bi bile zainteresirane za odkup izdelkov ekstrakcije.

Tokrat bi na kratko omenili prve uspehe pri prodaji ekstraktov in koncentratov. Prva naročila so se pojavila v poletnih mesecih, in sicer od TKI Hrastnik za 200 kg ekstrakta breze in od DO HP Medex za 60 kg koncentrata kamilice in 300 kg mešanice ekstrakta materine dušice in korenin sleza. Dobava je bila že izvršena. V Hrastniku so ekstrakt že vgradili (šampon) in so z njim zadovoljni. Z dobavljenimi izdelki so zadovoljni tudi v Medexu, ki je ob enem prvi potencialni kupec DROGINIH izdelkov ekstrakcije. Do sedaj so v Medexu ekstrakte v celoti uvažali, imajo pa namen vezati se na domačo surovino.

M. V.

ZAHVALA

Ob nenadni in boleči izgubi našega dragega sina

JOŽETA JURIČA

se iskreno zahvaljujemo sodelavcem TOZD »Blagovni promet«, TOZD »ZAČIMBA« in TOZD »ŽIVILA« za tolažilne besede, darovano cvetje, pomoč, še posebna hvala vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji, prerani poti.

Juričevi
mama, oče in brat

ZAHVALA

Ob boleči izgubi mojega očeta

RASPOLIČ IVANA

se iskreno zahvaljujem sodelavcem, posebno sodelavcem TOZD »ŽIVILA«, za tolažilne besede, darovano cvetje in spremstvo na njegovi zadnji poti.

hčerka SIKIČ Marija

ZAHVALA

Ob nenadni smrti moje mame

MARIJE ŠERBEC

se iskreno zahvaljujem sodelavcem DSSS za podarjeno cvetje, izrečeno sožalje ter spremstvo na njeni zadnji poti.

Hčerka Vida Legiša
z družino in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi mojega očeta

FRANCA KORENIKA

se iskreno zahvaljujem sodelavcem TOZD »ZAČIMBA« za izraženo sožalje in podarjeno cvetje.

Julijana Grbec

Skupni seznam štipendistov v DO HP »DROGA«, za šolsko leto 1983/84 po poklicih in letnikih oz. razredih:

POKLIC / letnik oz. razred	I.	II.	III.	IV.	Abs.	SKUPAJ
dipl. ing. živil. tehnologije	2		2	2	2	8
dipl. biolog		1				1
dipl. farmacevt	3					3
ing. kemijske tehnologije					1	1
ekonomski tehnik			2	3		5
kemijski tehnik			1	2		3
živilski tehnik	2			3		5
kmetijski tehnik		2				2
ladijski strojni tehnik		1				1
sadjar-vinogradnik	1	5	2			8
ribič-navtik	1		11			12
obdelovalec kovin			1			1
oblikovalec kovin			2			2
SKUPAJ:	9	9	21	10	3	53

Zneski štipendij, ki jih dobivajo naši štipendisti:

Višina zneska štipendije je v skladu z 10. členom Samoupravnega sporazuma v občini PIRAN. Le-ta je odvisna od učnega uspeha učenca oziroma študenta, in znaša:

a) za učenca	
z zadostnim uspehom	400 točk
z dobrim uspehom	480 točk
s pravednim uspehom	720 točk
b) za študenta	
s povprečno oceno 6,0 — 6,5 oz. 2,0 — 2,4	600 točk
s povprečno oceno 6,6 — 7,2 oz. 2,5 — 2,9	650 točk
s povprečno oceno 7,3 — 7,9 oz. 3,0 — 3,4	720 točk
s povprečno oceno 8,0 — 8,6 oz. 3,5 — 3,9	800 točk
s povprečno oceno 8,7 — 9,3 oz. 4,0 — 4,4	900 točk
s povprečno oceno 9,4 — 10 oz. 4,5 — 5	1080 točk

Število točk za posameznega štipendista določamo vsako šolsko leto na novo tako, da upoštevamo doseženi učni uspeh v preteklem šolskem letu, razen pri učencih in študentih v prvem letniku, za katere znaša število točk: za učenca 480 točk za študenta 650 točk.

Štipendija se lahko poveča do 200 točk za tiste poklice, v katerih kadrov izrazito primanjkuje in za katere se vsako leto udeleženci samoupravnega sporazuma, v skupščini, preko delegatov, dogovorimo. Za šolsko leto 1983/84 je skupščina občinske skupnosti za zaposlovanje občine PIRAN sprejela naslednji seznam deficitarnih poklicev:

Do IV. stopnje zahtevnosti:

kmetijec, oblikovalec kovin (razen tehnični strojni risar), preoblikovalec in spajalec kovin, električar — energetik, živilce, ribič.

V. zahtevnostna stopnja:

živilski tehnik, ladijski strojni tehnik.

V naši delovni organizaciji smo 200 dodatnih točk zaradi deficitarnosti razbili na učni uspeh, in sicer:

za zadostni uspeh	100 točk
za dober uspeh	150 točk
za prav dober in odličen uspeh	200 točk

S temi dodatnimi točkami želimo povečati zanimanje za tiste poklice, za katere se osnovnošolci neradi odločajo. Poleg tega pa, za nastop pripravnštva oziroma za sklenitev delovnega razmerja, po končanem izobraževanju, za te poklice ni težav, saj je potreb veliko več kot pa je ponudb.

Vesna Šabec

Upokojila se je.

Prej al slej
napoči čas,
tako za mè,
za tè
za vas,
da vsakdo
pride v »NAŠ GLAS«.
Takole danes v tej številki
ne bom napisal,
nič o MILKI,
ZIS-u
al olimpiadi
(kar bi nekateri radi)?!
Ta prostor danes v Našem glasu
namenjen,
le COKLIN je MARTI,
ker v njeni pač osebni karti
izpolnjen zadnji je pogoj,
da MARTA lahko gre v
pokoj.

Je delavka bla vestno-skrajna,
ji zaupana je bla
blagajna.
Vsak dan je delala
z milijoni,
dinarjev
in bencinsk'ni boni.
Izdajala je čeke
»in bianco«
hodila redno je,
na banko.
Izplačevala akontacije,
kilometrino in
voznino
pa dnevnice in
druge stroške.
Ni nikdar imela
primankljaja,
se ni razburjala
in ni kričala.
Morda le enkrat
bla je jezna?
In to takrat,
ko v našem tozdu
so na velke se razločke
za plačo,
nam delile — točke!

V zahvalo za vse njeno
delo
želimo, MARTI
vsi:
veselo, uživa naj
minulo delo.
Pozabi naj prestane muke,
ko skrbno pazi na
unuke.
In kakor se na koncu reče:
želimo zdravja ji in sreče.
Posebno naš
računovodja pa
Zorka, Mara in Marija
ter vsa ostala
kompanija.
Želi še mnogo srečnih let
ves TOZD
BLAGOVNI ji PROMET.

Sodelavci

Utrinek z dopusta

Ceprav so poletni dopusti za nami, pa se vendar spominjamo veselih dogodkov, ki smo jih preživeli. Pa opišimo »anekdoto«, ki se je dogodila v Gozd Martuljku.

Franci in Staniša (imeni sta lahko izmišljeni, ali pa ne) se srečata v omenjenem kampu nekega dne, Franci — Slovenec, Staniša — Črnogorec. Kot se za Slovence spodobi, vsak dan Franci Stanišo nagovarja, da bi šla na Špik. Vendar pa dobiva tudi vedno enak odgovor: »Tu doli je lepše«.

Vsak kamen se omehča, tako se tudi Staniša in se odpravita mimo krniškega Janeza na Špik. Po večurni hoji — Staniša je obvezno po 50 m v »pozadini« — prispeta na vrh Špika in tedaj se pod vplivom lepega razgleda utrne čustvo z besedami: »Poglej, Staniša, kako lepo je doli.«

Tedaj pa prileti odgovor: »Vidiš, m..., to sem ti tudi jaz rekel.«

F. O.

V Tržiču smo odprli novo ribarnico

V dolgoročnem programu razvoja ribištva v HP »DROGA« POR-TOROŽ je predvideno, poleg obnove in razširitve ribiške flote ter modernizacije proizvodnje ribjih konzerv, tudi posodobitev in razširitev maloprodajne mreže za svežo in zmrznjeno ribo. S tem naj bi dosegli, da bomo Slovenci pojedli več rib kot sedaj, ko pojemo le okrog 3 kg rib na prebivalca na leto. Cilj je, da bi se potrošnja leta 1985 dvignila na 5 kg rib na prebivalca in da bi se takšen trend nadaljeval tudi naprej.

V sklopu tega programa smo v letošnjem letu že začeli sodelovati z Agrokombinatom Krško, kjer so preuredili mesnico v ribarnico, mi jim pa po dogovoru dobavljamo ribo.

Se večji korak k uresničitvi dolgoročnega programa smo naredili v Tržiču, kjer smo v petek, 21. oktobra odprli lastno ribarnico, tako da imamo sedaj v okviru DE Promet z ribo že 15 klasičnih ribarnic v Sloveniji in Puli ter prodajalno ribjih delikates v Ljubljani — Bežigrad.

Razgovori okrog ribarnice v Tržiču so se začeli letošnjo pomlad, na pobudo SO Tržič. Ker so investicije v izgradnjo novih ribarnic zelo velike, smo se za ribarnico v Tržiču odločili ravno zaradi delitev vlaganj med našo DO in Samoupravno stanovansko skupnostjo Tržič, ki je lastnik prostorov. Oni so vložili sredstva v obnovo prostorov, naša DO pa v hladilno opremo. Celotna vrednost vlaganj s strani »DROGE« je okrog 600.000.— din.

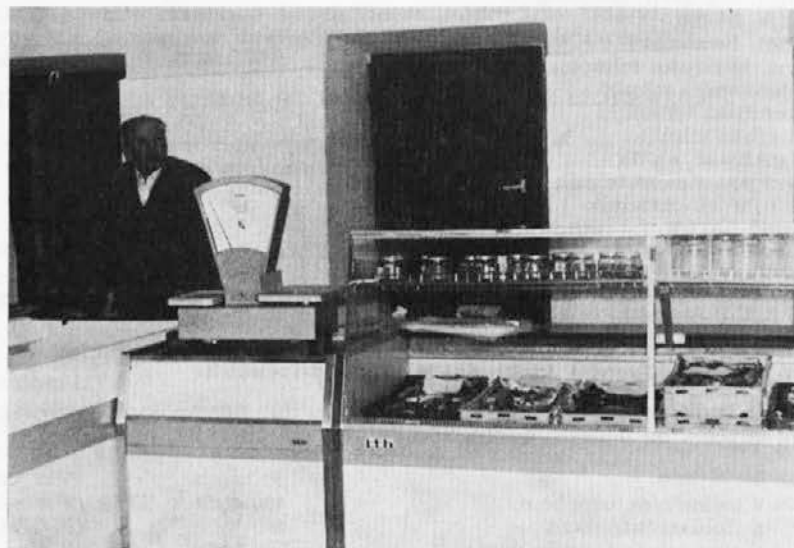
Poudariti moramo, da smo ribarnico v Tržiču skupaj z naporji SSS občine Tržič uspeli urediti v relativno kratkem času, saj so se dela začela v drugi polovici avgusta, končana pa so bila kot rečeno 21. oktobra, ko smo ob navzočnosti krajanov in predstavnikov DPO v Tržiču, otvorili ribarnico.

Tržič je znano industrijsko mesto s priznano čevljarstvo in industrijo »PEKO« in bombažno tkalnico in predilnico ter nekaj drugimi večjimi in manjšimi podjetji. Sama občina šteje okrog 15 tisoč prebivalcev, ki so od nekdanj veliki interesenti za potrošnjo rib. Že prvi rezultati prodaje v naši novi ribarnici kažejo, da bo potrošnja rib v Tržiču tolikšna, da se nam bo investicija v kratkem času povrnila in obrestovala. To še posebej, če pomislimo, da nam ribarnica v Tržiču lahko služi kot baza za oskrbovanje tudi bližnjih krajev v severni Go-

renjski, saj razpolagamo z dokaj velikim skladiščnim prostorom (hladilne komore).

Širitev maloprodajne mreže na Gorenjskem smo že začeli, ker moramo še dograditi in popestriti ponudbo. Naša naloga v bodoče je da storimo podobne korake tudi v drugih predelih Slovenije in razširimo prodajo preko lastnih ribarnic in preko ribarnic drugih grosistov ter s tem uresničimo zadani cilj potrošnje vsaj 5 kg rib na prebivalca v Sloveniji v letu 1985.

V. L.

Notranjost nove ribarnice v Tržiču

Letos cveto hruške tudi jeseni

Jesen je, pa cveto hruške. Na prvi pogled res nerazumljiva igra narave.

Večina sadnih vrst, tako tudi hruške, že zelo zgodaj poleti prično zbirati hrano v popkih za prihodnje leto. V juliju in avgustu lahko ločimo, iz katere bo v prihodnjem letu zrasel eden ali več listov in iz katerega se bodo razvili cvetovi. Bodoči listni popki so ozki in špičasti, cvetni pa široki in topi.

Čeprav je bila poleti močna suša, so drevesa tudi letos do julija razvila na mladih poganjkih cvetne in listne brste. Iz dneva v dan se je pomanjkanje vode v drevesih stopnjevalo, saj je bil avgust že tretji mesec brez dežja. Rastline so se borile proti tako močnemu pomanjkanju vode z zaviranjem rasti mladih poganjkov in s pripiranjem rež na listih, da bi čim manj izhlapevale. Skratka fiziološke procese so omejile na najmanjšo možno mero; podobno kakor pri zimskem mirovanju.

V septembru pa jih je dež prebudil k novemu življenju. V normalnih razmerah bi se začela sredi poletja tako imenovana

druga rast, t. j. podaljševanje poganjkov. Zaradi stanja podobnega mirovanju dreves, pa so se razvili zlasti na koncih poganjkov, kakor spomladi, najprej cvetovi in ne poganjki.

Mlajša drevesa, ki imajo malo in še te plitve korenine, so čutila posledico suše močnejše, kot starejša drevesa. Tudi sorte, ki priraščajo s kratkimi poganjki, n.pr.

sorta Passa crassana, je čutila posledice bolj kot Viljamovka, ker tudi koreninski sistem razvije počasneje.

Cvetovi, ki so se razvili sedaj, jih ne bo spomladi. To pa lahko bistveno zniža pridelek zlasti v letih, ko je v času cvetenja dež in s tem slabši pogoji za oploditev.

Marta Gosar

V imenu IS Občine Tržič je spregovoril tov. Mokorel Jože

Namakanje hrušk kap po kap

V TOZD »KMETIJSKA PROIZVODNJA« LUCIJA smo se odločili že v investicijskem programu za napravo nasada v Sečoveljski dolini, da bomo hruške namakali. Posadili smo pozne poletne in zimske sorte. V I. etapi obnove, to je na površini 42 ha, je bilo v letošnjem letu zaključeno obdobje investicijske izgradnje, ker je nasad star štiri leta. Na ostalem delu, to je na 48 ha površine, pa investicija ni zaključena, ker so hruške stare dve leti in še niso v polni rodnosti.

Zlasti za prvi nasad, ki je v polni rodnosti in je v lanskem in letošnjem letu dal približno 10 vagonov hrušk, je vsako zamujanje začetka namakanja gospodarska škoda. Finančni efekt bi bil npr. v letošnjem letu za približno 40 odstotkov večji, če bi namakali, ne le zaradi teže, ampak zaradi primerne velikosti pločov in s tem višje cene.

Pred dvema letoma je TOZD zaprosil pri Zvezi vodnih skupnosti Slovenije za sredstva v ta namen. Odobrena sredstva pa smo dobili šele v juniju, tako da letošnjega pridelka ni bilo mogoče namakati, kar bi bilo v izjemno sušnem letu izredno pomembno. Namakalni sistem bomo postavili in pripravili za obratovanje najkasneje do začetka junija prihodnjega leta.

Glede na vodne vire in ekološke pogoje pri nas smo preučili več možnosti za namakanje, zlasti primerjavo med sistemom oroševanja in kapljanja. Sistema namakanja z oroševanjem nismo osvojili zato, ker zanj nimamo na razpolago dovolj vode. Prednost tega sistema, to je torba proti pozehi, pa za nas ni pomembna, ker naše območje tej nevarnosti ni posebej podvrženo. Odločili smo se za namakanje s kapljanjem, katerega prednosti za nas so v tem, da je celokupna poraba vode majhna, izgube zaradi izhlapevanja pa minimalne in da je dodajanje vode kontinuirano.

Namakanje s kapljanjem je dovajanje vode rastlini, po potrebi tudi hranilnih snovi, direktno v območje korenin.

Iz zajetja poganja črpalka vodo preko filtra za čiščenje po ceveh večjega profila do parcele.

Na vhodu v parcelo se voda razdeli v mrežo plastičnih cevi, s kapljači ob drevesih. Voda, ki pride do kapljača mora biti celó čista, da se ne bi le-ti zamašili. Zato je filter za čiščenje vode pomemben del celokupnega sistema. V nasadu so položene plastične cevi malega profila v vsaki vrsti na tla ob drevesih ali nekoliko od tal obesheni na deblo. V te cevi so na razdalje med dvema drevesoma vgrajeni kapljači. Kapljači — emiterji so montirani kot sestavni del cevovoda in delujejo kot dozatorji zelo majhnih količin vode v obliki kapljic. Majhna kapaciteta kapljača pri relativno velikem profilu pretoka se doseže s podaljševanjem poti v obliki labirinta v kapljaču. Zaradi velike izgube energije pri gibanju vode na dolgi poti skozi labirint, izstopi voda v obliki kapljice, četudi je delovni pritisk v cevovodu relativno visok. Iz kapljača padajo kapljice ena za drugo vedno na isto mesto. Zaradi izravnave nasičenosti z vodo v tleh, vlaga počasi prehaja k manj vlažnim delcem.

Pod mestom kapljanja se razvije območje optimalne vlažnosti (glej skico). V tem se razvije največ korenin. Zato je najboljšo, če so kapljači postavljeni tako na gosto, da se območja optimalne vlažnosti stikajo. Kapljač ne sme biti montiran tik ob deblu, ampak čimbolj pod kapom kroze, kar je pri gosti saditvi običajno v vrsti na sredi med dvema drevesoma. Kap-

ljači morajo biti postavljeni čimbolj simetrično, da s tem dosežemo obojestransko izenačen razvoj korenin in tako večjo stabilnost drevesa.

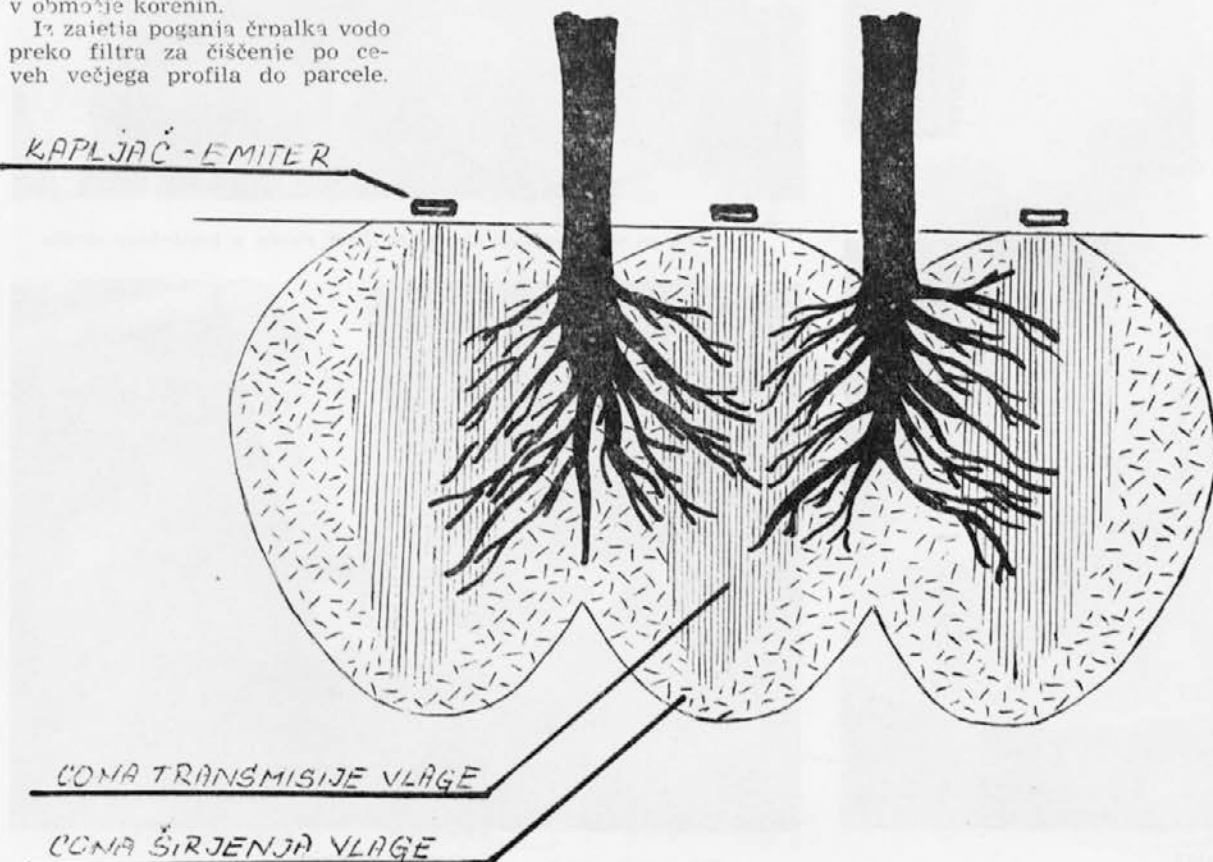
Objekt za namakanje je znotraj večjih tabel razdeljen na po-

štiri enako velike parcele, od katerih se vedno namaka ena, to je 1/4 površine. To pomeni, da se istočasno namaka 1/4 vsega nasada, v naslednjem ciklusu druga četrtina itd. Vsaka parcela bo torej namakana 1/4 časa obratovanja na dan. Enota površine se namaka torej simultano, toda z majhnimi količinami vode, vendar relativno dolgo časa.

Vodo za namakanje bomo črpali iz zajetja, to je iz starega rokava Dragonje, ki je ob črpališču za hidromelioracijski sistem Sečoveljske doline. Zajetje bomo morali občasno dopolnjevati s prečrpavanjem vode iz Dragonje in Drnice.

Investicija, ki jo bomo izvajali letošnjo zimo, je v Sloveniji največji objekt kap po kap sistema namakanja. Po količini in kakovosti v bodoče pridelke ne bo več odvisen od padavin.

Marta Gosar

ZAHVALA

Ob boleči izgubi mejega moža

FRANCA GERŠAK

se iskreno zahvaljujem sodelavcem TOZD Soline za tolažilne besede, darovano cvetje in spremstvo na njegovi zadnji poti.

Žena Olivija, hčerka Darinka z družino in ostali soročniki

INOVACIJSKA DEJAVNOST V NAŠI DO

Po nekaj predstavljenih inovacijah v našem glasilu lahko ugotovimo, da je tudi v naši delovni organizaciji zaživel inovacijska dejavnost. Inovacijska aktivnost poteka predvsem na področju vzdrževanja, kjer se je najprej pokazala potreba po domači izdelavi rezervnih delov strojev. V zvezi s tem je tov. Abramič Virgilij, vodja vzdrževanja v TOZD »Začimba«, dejal naslednje: »S tem, ko si prizadevamo, da izdelamo čimveč rezervnih delov v lastni delavnici, seveda se pri tem poslužujemo tudi zunanjih uslug, prihranimo precej deviznih sredstev, obenem pa nismo vezani na proizvajalca opreme. Nastopajo pa pri tem določene težave; serije izdelkov so majhne, zato ni interesa med zunanjimi partnerji za nakup le-teh. Dobro sodelovanje smo uspeli vzpostaviti s tovarno rezilnega orodja Jugorapid iz Zagreba ter z Mehano-tehniko iz Izole.«

Nazadnje pripravljene in potrjene na delavskem svetu TOZD »Začimba« so bile naslednje inovacije — tehnične izboljšave:

1. Vrtljiva prijemalka
2. Prijemalka za štopanje sukanca
3. Volumenski dozator
4. Naprava za enakomerno zlaganje filter vrečk v kontejner stroja
5. Varnostno stikalo

Prijemalki 1. in 2. sta izdelala Karlo Viler — vodja vzdrževalne operative in Iztok Lužnik — vzdrževalec, oba iz TOZD »Začimba«, in sicer za pakirni stroj IMA, za pakiranje filter čajev. Stroj je uvožen iz Italije in prav tako rezervni deli, ki so jih za ta stroj v »Začimbi« v preteklosti rabili.

V domači delavnici je kot rezervni del istega stroja bil prvič izdelan volumenski dozator (3.); služi za odmero doze čaja v filter vrečici. Pri izdelavi tega so sodelovali: Karlo Viler, Iztok Lužnik in Vili Vuk. Posluževali so se tudi zunanjih uslug.

Napravo za enakomerno zlaganje filter vrečk v kontejner stroja je izdelal Bruno Flego, vzdrževalec v TOZD »Začimba«. Bruna Flega smo kot inovatorja v našem glasilu že predstavili. Z

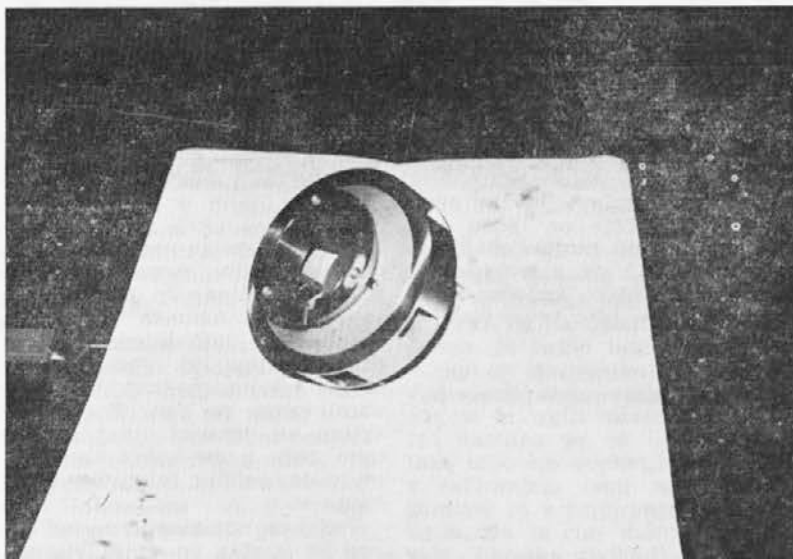
izdelavo omenjene naprave se je možnost loma na stroju zmanjšala. Po vgraditvi naprave stroj dela bolj enakomerno, poleg tega pa z njeno vgraditvijo odpade potreba po mehanski zavori in s tem tekoče vzdrževanje le-te. Odpade tudi prilaganje stroja za pakiranje različnih čajev. Največja pridobitev pa je v tem, da je pakiranje čajev kvalitetnejše.

Za isti stroj je tov. Flego izdelal varnostno stikalo, ki preprečuje pakiranje v slučaju, ko

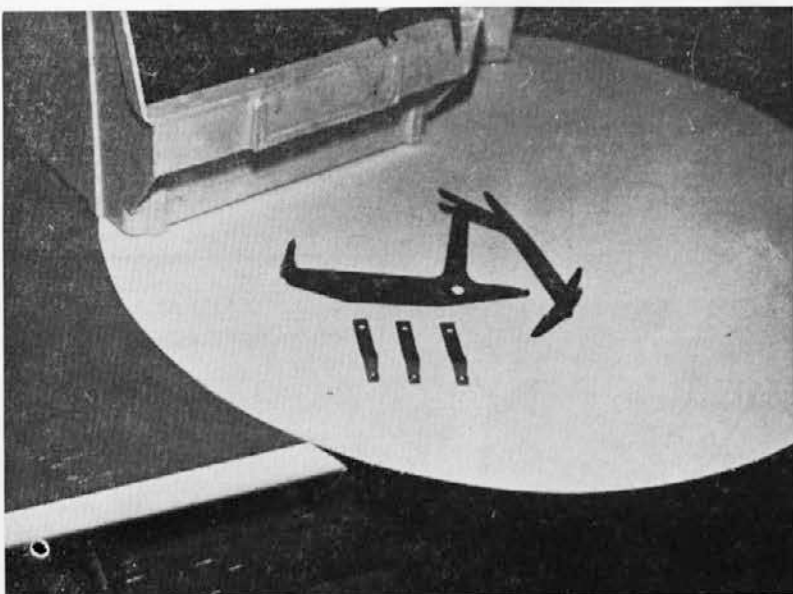
delavka ne opazi, da je zavitek etiket zaključen. V tem primeru stikalo stroj ustavi in s tem prepreči nadaljnje možno pakiranje brez etiket in s tem možnost reklamacij.

Z omenjenimi inovacijami tovariš Flego ni zaključil svoje inovacijske aktivnosti. V naslednji številki glasila bomo morda predstavili inovacijo, ki jo je pred kratkim predložil Komisiji za inovacije.

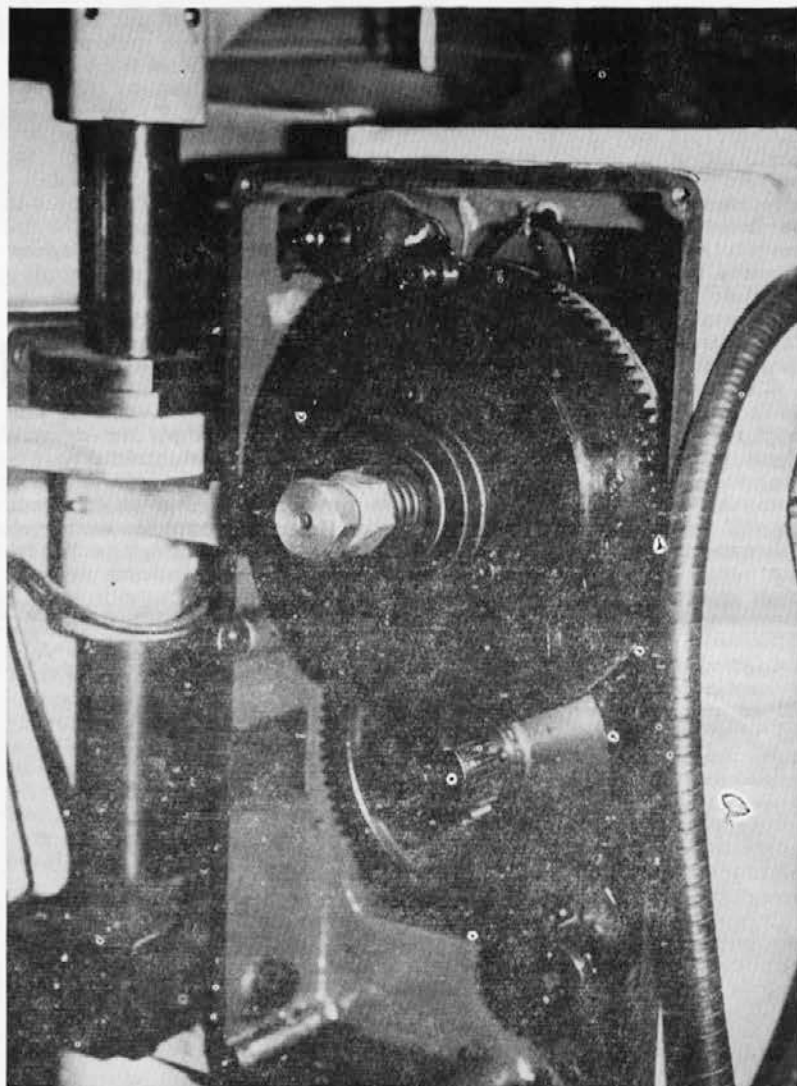
M. V.

Volumenski dozator

Prijemalki

Naprava za enakomerno zlaganje filter vrečk v kontejner stroja

Varnostno stikalo

Kadrovsko-politično vlogo uresničuje Zveza komunistov tudi na tak način, da skrbi za načrtno in stalno vključevanje najnaprednejšega in najzavednejšega dela delavskega razreda in delovnih ljudi v zvezo komunistov in njene organe. Najmanj enkrat letno morajo osnovne organizacije in organi ZK obravnavati gibanje in socialno-razredno strukturo članstva ZK. V skladu s tem so v TOZD DELAMARIS na seji OOKZ 20. 10. 1983 podelili izkaznice ZKJ novosprejetim članom ZK, in sicer:

- FURLAN Stojanu
- LUŠINA Danilu
- AŠANIN Dušanki
- BABIČ Borislavu.

Novosprejetim članom čestitamo.

M. V.

Flego Bruno

Novi člani ZK

**DR. Slavko Marjanovič —
AFORIZMI**

Ko bomo lahko ljudi predstavljali v cifrah, takrat bomo lahko družbene probleme reševali z matematiko. Če je človek cifra, potem organizacija (družba) ni organizem ampak mehanizem.

Kadar dolžnost nalaga, da se govori, je molčanje kaznivo. Manj kaznivo je napačno molčanje kot napačen govor.

Dobro voljo imajo dobronamerni, močno voljo imajo trmasti, veliko voljo imajo ambiciozni, svojo voljo imajo svojehlavi.

Kdor nima kakršnekoli volje, nima življenja.

Ljudem brez korenin se ni težko korenito spreminjati.

Ko sem bil še bosonog, me ni nikjer čevelj žuljil.

Nova formula: Pomagaj si sam, pa bodo tudi drugi solidarni s teboj.

Sam sebi se najlaže smeješ takrat, ko se požgečkaš.

Preveč zrelih samoupravnih odločitev nam prehitro zgine.

Ker je do novega spoznanja prišel po logičnih zvezah, so mu očitali, da je karierist.

OB 100-LETNICI ARGA

Ob 100-letnici so bila podeljena jubilejna priznanja delavcem TOZD »ARGO« za 10 in 20-letno delo v DO.

Obenem je prejela priznanje ob upokojitvi Slavka BERTONCELJ.

Slavka BERTONCELJ se je zaposlila v DELAMARISU 15. 3. 1958 na oddelku predelave rib. Leta 1959 je bila premeščena na oddelek juh, kjer je opravljala

najrazličnejša dela (predelavka, skupinovodja, administrator, evidentičar proizvodnje). Leta 1975 je bila razporejena na opravljanje del vodje izmene na istem oddelku, katera je opravljala do upokojitve, avgusta 1983.

V mesecu septembru je ošel v zaslužni pokoj tudi Srečko KOCIJANČIČ, dolgoletni delavec TOZD »ARGO«.

V DELAMARISU se je zapo-

slil 4. 5. 1955, na oddelku pčevinaste embalaže, v mehanični delavnici kot pomožni kovaž. Kasneje je bil premeščen na predelavo rib, kjer je opravljal dela strojnika pri zapiralnih strojih. Nato je bil premeščen v TOZD »ARGO« kot pomožni kurjač v kotlarni. Od leta 1962 do upokojitve je delal na oddelku hranil v prahu, najprej kot ekstraher, kasneje pa kot pomožni mehanik v delavnici.

SLAVKA IN SREČKO bos'a zaradi poštenih, odkritih, tovariških odnosov in zagnanosti pri delu ostala pri sodelavcih v trajnem spominu.

Sedaj, ko sta razbremenjena del, ki sta jih toliko let uspešno opravljala, jima želimo, da bi v zaslužnem pokoju preživela še dolgo vrsto zdravih in mirnih let.

Sodelavci

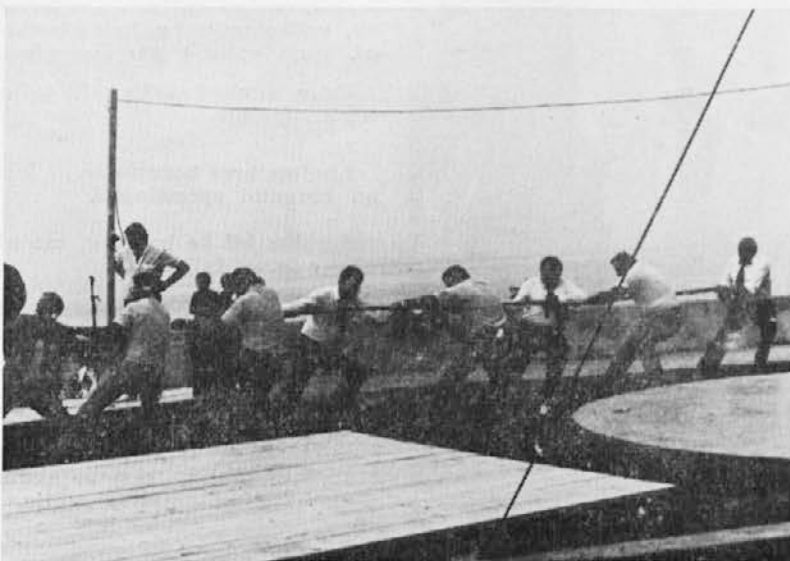
Tev. Slavka se poslavlja od sodelavcev

Pozdravni govor predsednika skupščine občine Izola —
UD. FANTIN BRNARJ

Kulturni program ob 100-letnici

Vrvaši »DROGE«

Ogled nove hale